

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 3. Videntur illi apes esse sed vespæ sunt: sæpè namque vitia, virtutes esse videntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

diri cogitationibus, si se moribus ostendant esse permittos. Nolle desideras proceptorum? Perpende, num discipuli proficiant, num modesti, i um sit morigerantia: enim facies est, ex qua pedagogus agnoscitur.

Hinc & ego collegero, me talem qualem continet, non esse i radicatorum, cum vos ipsos considerando, tam exilis modicaque cognoscatur morum emendatio, tam tarda mutandi vitam sollicitudo, tales estis in medio quadragesima, quales eratis in principio peccatores. Quae facta restitutiones alienorum? quae pro commissis sceleribus profusa lacryma? quae xenodochia elemosynis roborata? quae puellae leniores iunctae matrimoniis? quae pura confessiones? quae devotae communionis? *Detrimendum peccatoris*, (siquit D. Hieron.) *Peccatoris ignominia est.*

§. 3. *Videntur illi apes esse, sed vespa sunt: sapientiaque vitia virtutes esse videntur.*

Conformiter praedictis hi non praetendunt, corripere aliquem in Christi discipulis defectum sed commaculare Magistrum & mirabilem operum eius splendorem obfuscare. Hinc capimus, cur illos tam seверо Saluator vultu receperit: cur ut hypocritas acutissans repulerit, qui aliud praeferebant exterius, & aliud praetendunt interius. Ignoscat mihi Deus, Domine: illius indignaris? Nonne nos tu heri docuisti, ac mansisti, ut quicumque in fratre peccatum adverteret, vadat & illum corripiat? Aduenerit illi, suo iudicio in discipulis tuis defectu, quod servata in populo statuta moreque transgrediantur, quod ad minus aliquid potest parere scandalum illis qui hoc vident, idcirco accurrunt te de hoc monituri, ut ille defectus corrigatur, ut quid igitur excaecatis? Vaque, & optima ratione, licet etenim praetextu corripienti venire v. debantur, nihil tamen in animo minus reuoluebant: hoc vitium erat eorum studium, Christo detrudere, in eius classis discipulos errata configendo. Non accedunt moti charitate, sed merendi, ledendique desiderio furiosi, odio diabolico, limoreque in Christum instigati. Ministri sunt demonis quibus sibi parualet aduersarius Deo, id imitatus, quod olim Deus contra ipsum, per alios suos ministros, cyniphe, vespaeque effecerat. Inter opera Dei mirabilia, quando populum ad terram deducebat promissionis, hoc non minimum fuisse describitur: cum sese populo Dei barbarae plures fortiter opponerent nationes, quo proposito, vique pro-

gressum impeditent, in illas Dominus misit, non leones, qui illas eneca: et, non tigrides quae discerperent, non vrsos qui inter brachia costrictas colliderent, sed vespas, cyniphe, muscas. Res plane admiranda, quam ut talem sapienter expedit Spiritus S. multis Scripturae locis, nominatim autem: *Misisti antecessores exercitus tui vespas, & crabrones, ut paulatim illos exterminarent.* Excitavit Deus vespas & crabrones, ut illos suos morderent inimicos, qui populo sibi electo acriter se opponebant, quo vires illis euerarent, torquerentque, sicut & fecerunt. Hoc Dei facinus, fuit contra diabolum, illarum ferocium nationum Principem; quem ut Deum Dominumque suum agnoscetes adorabant. Eodem stratagemate diabolus hodie contra Deum uti contendit, excitat enim contra discipulos sibi charissimos vespas, muscas, crabrones, Pharisaeos, ut illos diuexerent, morderent, viresque labefacerent.

Quam aptum, atque admirandum illorum hystoroglyphicum hodie, vespae & crabrones & Similes valde videntur apibus, crabrones, si sonu attendas quem alarum remigio edunt, nec non quoad formam ac sui corporis dispositionem: attamen dissimiles valde sunt in effectu: apes namque calore pectoris feruet admirabili, quo mel co ponit dulcissimum, ceramque; constringit quae illuminat, eoque bombitu, quo volando pestitrepit hoc mel ceramque praetendit: vespa vero nihil horum agit, nihil intendit, sed mordet, insicit, eiusque morsus ad tui cordis intima peruadit: crabrones hoc tantum moluntur, ut te morderent, sanguinem tibi exsugant, teque grauer exacerbent. En tibi tales. Quales accedunt quo strepitu quo bombitu: Apes esse dixeris, qui veniunt ut corripiant: enim enim vir iustus, piusque facit, qui velut apis, sui pectoris calore feruens charitatis, licet pungere videatur, mel tamen producit optimi consilii, ceramque lucis, qua peccatoris illuminet intellectum: ut heri diximus, sed non nisi vespae sunt, quae licet apum edant hominum, ostendentes, quod discipulorum veniant errata correcturi, non tamen aliud intendunt, quam Christum eiusque discipulos pungere, famam, bonumque nomen atque auctoritatem lancinate, cordisque viscera translotere crabrones.

Ita pluribus contingit, qui de peccatis agunt alicuius, ostendendo, quod tantum intendant, illa emendare, & hoc ipsum est, quod omnium minimè praetendunt, sed potius calumniari, morderi atque proximi honori derogare. Accedis amicum tuum: Domine certe quidquam tibi narrabo, quod animam meam lancinat, & in tali noram, quod in talem ingrediar domum, quod hono-

Sap. xi. 3.

II. Discimè inter apes & vespas.

III. Qui sunt vespae.

I. Diabolus Dei summa

Hieron. Bap. de Luminia, Tom. II.

rem suum; fidemque labefaciet, & tibi quoque hoc refero, cum & eius sis amicus. Dicitur vespere traditoria, ut quid apem te esse simulas? Quod alteri bonum confers illa narrando: Quod amoris illi mel communicas, quamve etiam adtententia, qua illuminetur, componis? An non vides, quod hoc sit pergere proximum; eius honorem ledere, nulla ratione te ducim eius publicare crimina nescienti? Domine miseror talis viri incognitate constituti: eius namque cenix, conuersionem admittit, in viri sui estimationis fama que praesulicium; nec est qui virum adhonestat, & dico, quia & illi salutem desidero, meamque cruciat animam. Vespere es perfida: hominum praesens apium, melle charitatis videtur abundare & quodam intendere commodum, et nihil minus meditans, dicitur namque mibi, quid inde lucratur? Nec alterius corrigitur peccatum, & vxoris grauitur fama laceratur.

D. BAS. Tim. 2.

D. HIER. Compositus D. Basilius I. de Virginitate, quem L. 3. contra Letoio Episcopo Melitensi, dedicauit, virgines Pelagianae & diuino.

Contra mala, quae sancta iudicantes: & hoc omnibus adeo notum est, ut & ipsi Philosophi Gentiles hoc non ignorarint: Proxima est velut conuictus iriadem ianus, Gentiles quoque aiunt, vicia esse virtutum.

Luciferianae. Hoc prosequitur argumentum D. Hieronymus hancque ponit propositionem: Vicina sunt vicia virtutibus. Hinc illam eduxit admonitione: est Epi. 1.

Summa tibi scientia, nota summa, vicia virtutibus seque distinguere: quae quantum semper contraria sibi sunt aliqua tamen ex eis, tuta iunguntur simile.

VI. Detrahere vnde discerni omnino vix possunt. Hoc idem etores nobis Dominus innuit, locutus cum Iob de peccatis suis, toribus daemonis membris sub figura elephantis, stultae, ut declarat D. Greg. Ossa eius velut fistula aru. Hoc

xxis. aliquid de detibus explicante lephatis: namque dentes Tab. 32. habentur celebriores. Vox fistula in Hebraeo legi-

Mor. 6. tur Aphach, quod robur significat, q. d. Ossa eius

22. est, velut fortitudines, robusta, vix nota ars an chaly-

Iob. c. bis. Pro quam sunt ossa haec fortia. Declarat hoc

40. 13. alij de coltis, vnde & legunt esse: alij, latera. Horu

V. autem ossium fortitudinem in eo petpendunt, Locus, quod turres ligneas sustineant, ut alias diximus,

Iob dif. alij de pedum ossibus interpretantur, quae sunt scilicet

expli. iuncturas, ut ait Strabo, insuper & D. Ambrosius, caput,

ex quo modum colligunt venandi elephantis, nem-

Lub. 16. pe, quod atorem ferru descendent cum dormitis unius ut sustentetur, cadit, cum vero seipsum

nequeat erigere, accedunt venatores, ligantur fistulis, ducuntque comprehensum. Licet hoc non dicat D. Ambrosius, sed tantum quod nullas habeat iuncturas; & quod sint crura eius velut columna, quibus tanta fessit machina sustenta. Idem testatur Aristoteles. Atamen hoc non exponit, quod verba illa referunt: cum ad hoc non opus esset dicere, quod etiam fistula aru, sed dicere sustinebat, sicut a. L. 1. Deinde, quod alij dicunt, quod ossa eius sint lobda, sicut dentes, homini in n. commentu fistula.

Proinde congruentior est declaratio D. Gregorij dicens, quod hoc simbolo declarate voluit, quod deat eius fit Dei simia. Deus carum super ossa fundant, itaque quae quae diabolus istos, qui caro sunt fundat super ossa. Ligu et, quod est fundamentum sint carni animalis. D. Gregorius componit corpus peccatorum? Et quomodo illos fistulata? *Fistula aru, &c.* ait D. Gregorius: *Significam sapientiam fenoram, idcirco Graeci in ista illa signabantur per as: Aris fistula sonora, ut rari canibus solent. Vento inflat: musica compositum. Musica trauis, auribus gratia & in ea melia alia est bonitas, quam quae inflat auribus. In hoc fundatur petri erri, in rationibus, quas ille diabolus suggerit auribus suis ac commodas, huius velque appetit: & de his multa proferat D. Gregorius exempla. Verumtamen haec dilucidius exponit declaratio eiusdem D. Gregorij ad sequentia verba: *Carisilago illius ut lanana ferrea.* Certe dunt alij, quod de istidem loquatur ossibus, Noster Cardinals Caietanus ait, quod in verbis haec praecedentibus: *Ossa eius velut fistula*, de ossibus loquatur in rationibus, & in his de minoribus: *Cuius fani te dixero Septuaginta qui legunt: Sina non ferrum sustine*, quod loquatur de spina & coltis, sicque ait D. Gregorius Nylenus: *Cuius latera sunt anea.* Quod videtur esse spina dorsi. Hoc idem sequitur Olympiodorus, qui declarat quod *Spina aut dorsi est membrorum omnium nexus.* Operatur alij, quod sit praecedentis expositio. Et ita clare legit D. Hieronymus: *Ossa eius velut fistula aru.* *Ossa inquam eius, v. l. ut baculus ferreus.* At alij interpretantur, quod ossa eius, scilicet ossa sunt inuolucra ut intelligit Caietanus *Sicut fistula aru, & sicut dura ossa baculus ferreus.* Ostandit autem haec declaratio, esse ossa sine medulla, non concaua, sed solida, ac robusta. Et in Hebraeo vox Hebraea *carisilago est ea, quae ossa significat.* Opt. mas omnes has esse cenleo declarationes: Verum magis nostro congruit propositio, illa est D. Gregorij: *Carisilago ossis ostendit speciem, sed ossis non habet**

habet firmitatem. Sunt quædam opera, quæ virtutes videntur, & vitia sunt.

Nemo negat, quia per ossa (inquit) intelligantur virtutes: ille sunt de quibus cecinit David: *C. Robit Dominus omnia ossa eorum.* Caro defectus, infirmitatem peccataque significat, quæ communiter ex illa oriuntur, q. d. quod caro, quæ vitium signat, vitiosus, formamque accipiat virtutis in diaboli mii istris. Aliquotum est delitas esse velut zelus apparet: remissio velut mansuetudo, pietas, benignitas: prodigalitas vel liberalitas, avaritia velut moderatio; pertinacia sicut constantia, robur & fortitudo: velut benignitas inconstantia, velut humilitas, timor inani: velut libertas, superbia: velut quies, fœcordia velut sollicitudo inquierendo velut seruos, precipitatio: velut consilium, tarditas Hoc quoque notat D. Hieronymus: *Vicia sunt vitia virtutibus. Et se paululum declinat, aut vitandum tibi sit, aut in preceptis cadendum. Quantum inter se distant pernicia. Parsimonia est frugalitas, liberalitas est profusio, prudentia est calliditas, fortitudo est temeritas, cautela est timiditas.*

Hoc est quod diabolus agit, vitia, quæ caro sunt, proponit quasi firma forent & solida ossa virtutis, & vt alia per suos illa ministros prosequitur & defendit. Hocque diabolo proprium, qui sub titulo virtutis id efficit, vt anima ipsa in vitio firma solidetur. Et hoc (inquit D. Gregorius) experientia discimus, quod dum peruersus quisque vitium in virtutem vertit, in eo pernix obduretur. Hinc autem proposito conuenienter explicat illud Hieremix: *Quandilores Nazari eius nati. Et adhasi curis eorum ossibus, arui. Et facta est quasi lignum. Quid in esse nisi duritia fortitudinis, quis in cute nisi mollities exprimitur infirmitatis? Pelle, quæ ad carnem pertinet, quam tegit, subinet & fouet ossi singula tharete infirmitatem ponunt quasi fortitudinem, & opera carnis quæ sunt virtutum, quasi fuissent opera pietatis. O perfidos, qui furta sua, libertates, inuidias, superbias, opera carnis actus iactant esse virtutis, charitatis, amoris, zeli, & spiritus: murmuraciones, oblocutiones Christo deique discipulis eius, velut actus essent esse religionis, & preterea paternarum obseruantiarum traditionum, cœlestis Christi laborant deigrare magisterium: & quasi proficentes in virtute, in omnibus suis sceleribus nequius obstinantur: de his exempla proponit palpabilia diuina quadam eloquentia D. Gregorius: *Ecce vitia virtutes esse intuentur. Hostis enim non prius malitia tan. a se arte palliat, vt plerumque ante decepta membris oculis, culpa virtutes fingat, vt inde**

quæque quasi exspectet premia, unde dignus est eterna inuente torm. nia. Plerumque enim in vltis D. Greg. cendis vitijs crudelitas, agitur, & infirmita putatur, Lib. 4. & immoderata ira zeli merum creditur. Plerumque, dicitur. 24. dissoluta rimisso, quasi mansuetudo ac pietas habetur: nonnumquam effusio, vt misericordia creditur. c. 13. & cetas parca ut putatur, malorum pernicia constantia dicitur, inconstantia quasi tractabilitas habetur, l. 22. c. 22. aliquando timor incompetens humilitas creditur, & l. 1. E. vocis superbia veri libertas estimatur. Plurimque pigritia quasi cominentia quietis attenditur, & in quæsetudo spiritus, vigilans sollicitudo nominatur. Se. 24. ad pe. n. ca. quæ agenda sunt incauta præcipit: antea laudanda studij seruos creditur, & accelerandi boni iudicij, consilium putatur. Talibus verbis Doctor sanctus hoc præsequitur, & verè graphicè describit id quod in mundo geritur.

Loquitur hic libertine, si perbe, in sua præteritione itereceter, impudenter, & credi vult, se virum esse, qui libere loquitur veritatem. Furit alius, & zelotus vult haberi: ille miserabilis est, & se parcum, se iactat esse moderatum. Hic vecors est & pusillanimis, & vt mansuetus laudari desiderat. Murmurator es, proximi tui peccata reuelans ignoratibus, & interis, omnes te colant, vt malis alienis compatientem, remediumque proximi desiderantem. O quantus istorum est in mundo numerus? Sunt illi, (teste D. Bernardo) vulpes, quas ita sponus detestatur, vineæ destructices, magnaque ad illas dignoscendas requiritur sollicitudo; hoc enim his indicatur verbis: *Capite nobis vulpes paruas, quæ demoluntur vineam.* Verbum *Capite*: non tantum significat, capere quantum illas intelligere, agnoscere, conformiter illi quod ait Apollonius: *Capite nos*, de quo alias. Illis attendite demoluntur enim vineas: tanto namque suis in sceleribus progrediuntur securis, quanto tegunt illa virtutis pallio multoties: D. Gr. cum vitium virtus creditur (inquit D. Gregor.) 3. p. sine metu culpa cumulat. O prægrauem malitiam? Tales inueniuntur peccatores, quibus non sufficit innumera patrare scelera, sed illa insuper virtutis quarum contegere pallio, Deique honestate seruitio, quatenus in ijs tanto persereuerent obstinatius. Pessimum te, cui parum est Deum tam grauer offendere, qui insuper & illi tua adaptes, quæ in illum committis, crimina. O maledictum Saulem, qui inobedientiam contra Dei præceptum, in titulum transformat diuini sacrificij & auaritiam suam diuino studet honore palliare! Prater mi, ne minus tuum esse crederis

VII. Qui sunt vulpes. Serm. 6. 4. in Cant. Cant. 2. 11. 2. Cor. 7. 2. Tyall. 7. 18.

D. Gr. cum vitium virtus creditur (inquit D. Gregor.) 3. p. sine metu culpa cumulat. O prægrauem malitiam? Tales inueniuntur peccatores, quibus non sufficit innumera patrare scelera, sed illa insuper virtutis quarum contegere pallio, Deique honestate seruitio, quatenus in ijs tanto persereuerent obstinatius. Pessimum te, cui parum est Deum tam grauer offendere, qui insuper & illi tua adaptes, quæ in illum committis, crimina. O maledictum Saulem, qui inobedientiam contra Dei præceptum, in titulum transformat diuini sacrificij & auaritiam suam diuino studet honore palliare! Prater mi, ne minus tuum esse crederis

peccatum. An domi detines offendendi Deum
 occasionem? & hoc quod in tantam Dei redun-
 dat iniuriam titulo laboras palliare virtutis? Fo-
 ras illam eijce. Heu pater mihi, famam detrimen-
 tum incurret: affinitate mihi coniungitur, &
 non est prater me, qui illam protegat ter mihi
 annis sedula fidelisque seruiuit. nec meritam
 illi mercedem seluero, si sic emul. ro: & qui il-
 lam sustentet, habebit neminem, si hæc illi mea
 defuerit charitas. An non vides, quod Dei titu-
 lo tuam contegas nequitiam. O perituri Scribae &
 Pharisei qui prætectu & nomine obseruationis
 traditionum, ac legis, Christi & discipulorum
 eius satagunt minuere dignitatem. Scelus pesti-
 mum! quò strepitu, quò properant bombitu?
 Apes videri volunt, quodque consurgendi satum
 virtutis desiderio moueantur, ceramque lucis
 in illis, quos errasse iudicauerunt, & non crude-
 les vespæ esse conuincantur: illos etenim fureus
 instigauit odium: nec præterdunt, nisi pungere
 Saluatorem, eius honori derogare, famam læde-
 re, classem eius de transgressionibus malisque
 notis arguendo.

§.4. Quare discipuli tui, Odium erratæ ex-
 tollit; erratum non erat, de quo carpebant
 Apostolos; imò potius superstitio erat, quam
 colebant.

11. **H**ic liquido patet eius Spiritus S. sententiae
 veritas: Odium suscitauit rixas, uniuersa au-
 tem delicta operis charitas. Sibi opponuntur
 amor & odium, unde & effectus operantur
 oppositos. Amor cœlat, dissipat, in odium & a nihi-
 lat peccata, & quantumlibet graua, parua facit:
 odium illa reuelat, expendit, appendit, extollit,
 & cum nulla sint vel leuia, illa magnificat, &
 velut montes aut tutres atollit vt sidera conti-
 gere videantur. Iuxta specilla quibus vteris, tibi
 res esse videntur; quedam res maximas, mini-
 mas ostendunt: alia verò contra res minimas vt
 maximas representant. Si conspicilla nigra sint
 aut vitidia, quidquid his conspexeris, tale esse
 demonstrabunt. Si rubra, rubra quoque videbis.
 Attende num specillis vtriusque odij vel charitatis.
 Si charitatis peccata & hec grauissima, minima
 facient: quam diligenter delicta filij excusas
 aut tibi integerrimi, qua licet sint enormia, illa
 ita extenuas, vt aut nulla, aut leuissima esse vi-
 deantur? Quam exactè ponderas, quod vel fue-
 rat inaduertentia, vel ignoŕantia, vel quod non
 mala factum intentione, vel quod non tam gra-

Prot. 10.
 12.
 I.
 Charitas
 proximi
 operit
 peccata.
 Similitu-
 do.

uè, quam refertur, sed qui illud retulerit latissimas
 illi appenderit fimbrias, & quod si in hoc defue-
 rit, iam in alio vel suppleuerit, aut supplebit, aut
 quod illi proximam dederint occasionem, aut
 quod obiecto pulsus fuerit adeò violento, vt vir
 non esset furor, si quod egit non egisset, ita
 vt cuncta eius delicta maneat exurgata: Suf-
 citat rixas.

Rem in Iosepho dicit D. Chryssostom, admi-
 randam, quando pincetia prædixit quod post
 triduum in pristinam dignitatem, Regisque Phara-
 raonis esset restitutus amicitiam illi demum
 demum sic ait: Memento me, cum bene tibi iu-
 uerit, & facias mecum misericordiam, vt fugerem
 Pharaoni, vt educat me de isto carcere, qua iu-
 rim subinatus sum, de terra Hebraeorum, & hic in-
 nocens in lacum missus sum. O quam grauibus
 fratrem frat es affectu inuictis, illum velut
 abiectum vileque vendentes mancipium. Quan-
 tà inuenem calumnia lacerat adultera Domini
 sui coniux. Quam acerbo contra illum exaruit
 furore Dominus, dum ex perfidæ ore vxoris
 adulterij intelligit proferti testimonium: Hic au-
 dit Dominus & nimium credulus verbis contigit
 iratus est valde, tradiditque Ioseph in carcerem.
 Non quiescit, donec innoxium carceri mancipa-
 rit, manus pedesque vinxerit compedibus, in
 magnam suæ fidelitatis, tonique nominis, quod
 apud Dominum suum adeptus, erat detrimentum.
 Et quod inaudita excusatione, cum sciret, & co-
 gnosceret quod Dominus erat cum illo, tam faci-
 les præbuit atres cõuitio quo tam iniuste gra-
 nabatur, vt tanta indignatione suum in Ioseph
 furorem explet. Scelus inaudatum! Atrox ob-
 scuro (moi et D. Chryssost.) quemodo nihil dicit
 contra scelestum illum ad. Ieram, neque arguat Do-
 minum, neque narret fratrum in se inuicem
 sed testu omnibus, recordare mi, &c.

Quid retum tu faceres? At amore flagrabat
 Ioseph in fratres, in Dominum suum, in domi-
 nam suam atentissimo. Et licet opinionis suæ,
 famæ, propriæque commoditatis patiarer redun-
 ram, horum mauiit delictum abscondere, & fi-
 lentio tegere, à quibus mala sustinebat, quam illa
 in vulgus spargere, & manifestare, licet ex eo
 integra sequeretur omnis sui perditio, san-
 restituo. Quis hoc in Ioseph operatus est, quis
 huius aucter? Charitas: quæ etiam cum propriæ
 dignitatis detrimento proximerum zelat hono-
 rem, in ijsque delicta dispergit ne esse videantur.
 Odium autem & execratio, delicta exaggetat
 eoque modo extollit, vt ea ad summum euehat
 gradum delictorum. Hoc clarè patuit in Ioseph
 fratri.